GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 84. Vinerĭ, 17 (29) Aprilie. 1887.

Braşovŭ, 16 Aprilie 1887.

In numerii premergĕtorĭ credemŭ, că amŭ documentatŭ până la evidenţă, că dela 1881 încóce, de când s'a proclamatŭ solidaritatea tuturorŭ Românilorŭ din acéstă parte a monarchiei pe temeiulŭ programei de acţiune autonomiste stabilită totŭ atuncĭ în unanimitate, nu mai esistă „activiştĭ“ şi „pasiviştĭ“ între Românii din Ardélŭ, ci numai şi numai *autonomiştĭ*.

Nicĭ că s'a mai vorbitŭ în timpŭ de şése anĭ, fiă în pressă, fiă în întrunirĭ, de „activiştĭ“ şi „pasiviştĭ“, ci totdéuna numai de aderenţiĭ programei dela 1881. Inşişĭ adversarii noştri nu mai puteau pune faţă cu hotărîrile „scupcinei“ din Sibiiu — cum îĭ ḑicŭ ei în batjocură — decâtŭ pe melcii guvernamentalĭ din sînulŭ nostru, carĭ îşĭ scoseseră în primăvéra anului 1884 córnele boierescĭ, dér le retraseră éră̦şĭ curêndŭ ascunḑêndu-se în căsuliile lorŭ, după ce vĕḑură ce vêntŭ aprigŭ suflă din munţii Transilvaniei.

De „activiştĭ“ şi „pasiviştĭ“ nu s'a mai făcutŭ pomenire din nicĭ o parte, numai în câte o corespondenţă şi în câte unŭ articulŭ de ḑiarŭ se furişă din când în când dorinţa ascunsă a unora de-a ne vedé éră̦şĭ desbinaţĭ în două tabere, ca sĕ mai aibă plăcerea cei ce din certe îşĭ hrănescŭ spiritulŭ, sĕ întrebe: „Da ce mai ḑicŭ „activiştii“ şi ce facŭ „pasiviştii“ de colo şi de colo? şi sĕ se intituleze „mĕi activistule“ şi „mĕi pasivistule“.

Patruspreḑece anĭ ne-amŭ consumatŭ puterile certându-ne între noi asupra conceptelorŭ nenorocite de „activitate“ şi de „pasivitate“, nicĭodată bine înţelese, nicĭodată bine definite, în timpŭ ce adversarii noştri cu puterĭ unite se răpeḑeau şi asupra unora şi asupra altora atacându-ne şi luându-ne posiţiune după posiţiune.

Abia la 1881 după unŭ timpŭ atâtŭ de îndelungatŭ de confusiunĭ, aberaţiunĭ şi de desbinărĭ şi lupte secĭ între noi, pornirămŭ pe cărarea cea adevĕrată şi singurŭ mântuitóre a solidarităţii naţionale, spre a ne reculege forţele sdrobite şi sdruncinate.

Reculesu-le-amŭ în adevĕrŭ?

Ce şi cum s'a lucratŭ în sînulŭ partidei naţionale constituite la 1881, pentru ca puterile nóstre sĕ se adune şi sĕ se întăréscă?

Étă marea şi grava întrebare a momentului.

Dér înainte de a întra în discuţiunea ei sĕ revenimŭ puţinŭ la autonomiştii noştri.

Comitetulŭ centralŭ electoralŭ din Sibiiu, — precum cu pĕrere de rĕu amŭ constatatŭ, — n'a accentuatŭ de rêndulŭ acesta, cum trebuia şi cum amŭ fi doritŭ, profesiunea de credinţă a membrilorŭ partidei naţionale dela 1881 şi 1884. Dér şi comitetulŭ care se subsemnéză „comitetulŭ centralŭ electoralŭ *alŭ partidei naţionale române*“, trebue sĕ fiă de convingere, că membrii acestei partide suntŭ fără deosebire autonomiştĭ, deórece în circularulŭ sĕu dela 7 Martie n. 1887 ḑice:

„Din partea subscrisului comitetŭ acesta este alŭ *cincilea cerculară*, cu care ne adresămŭ dela 1884 încóce în afacerile electorale atâtŭ cătră cei 165 domnĭ delegaţĭ şi membri ai conferenţei electorale din 1, 2 şi 3 Iuniu 1884, câtŭ şi *cătră toţĭ alegĕtorii de naţionalitate română, carĭ ţinŭ cu credinţă şi devotamentŭ la* **individualitatea naţională, la patria lorŭ şi la tóte drepturile**, *fără care cuvêntulŭ libertate este şi rêmâne o vorbă deşértă*“.

Va ḑice póte careva, că n'a mai fostŭ de lipsă sĕ citămŭ acestŭ pasagiu din circularulŭ comitetului, spre a aduce dovéda din vorbă, ci pe câtŭ timpŭ comitetulŭ însuşĭ se mărturisesce ca representantŭ alŭ partidei naţionale române, ar fi fostŭ de ajunsŭ sĕ reproducemŭ punctulŭ primŭ alŭ programei nóstre dela 1881 spre a face sĕ înceteze orĭ-ce discusiune.

Dér ne luămŭ voia a observa celorŭ ce cugetă în modulŭ acesta, care e celŭ mai corectŭ de pe lume, că, deşi programulŭ e destulŭ de clarŭ, au pututŭ sĕ esiste totuşĭ în privinţa acésta órecarĭ deosebirĭ de vederĭ chiar în sînulŭ membrilorŭ comitetului, dintre carĭ unii probabilŭ se vorŭ fi legănatŭ în pĕrerea, că represintă o colectivitate de alegĕtorĭ, nu o partidă naţională cu-o programă pronunţată.

Chiar aşa sĕ fiă însĕ credemŭ, că membrii comitetului nu puteau subscrie rêndurile citate mai susŭ, décă nu erau de pĕrere, că alegĕtorii, la carĭ s'au adresatŭ, suntŭ în puterea profesiunei lorŭ de credinţă cu trupŭ şi sufletŭ autonomiştĭ.

Scimŭ cu toţii, că în sînulŭ comitetului din Sibiiu se află şi unŭ deputatŭ din Bănatŭ, unulŭ din corifeii noştri, care a fostŭ alesŭ pe temeiulŭ programei naţionale din 1881 şi a luatŭ parte la lucrările dietei ungare, mărturisindu-se ca representantŭ alŭ partidei naţionale române.

Ei bine, nu ne putemŭ închipui, ca acestŭ domnŭ deputatŭ, fiindŭ de faţă la cetirea pasagiului memoratŭ din circularulŭ comitetului, sĕ nu fi datŭ colegilorŭ sĕi deslusirile necesare, arĕtându-le ce esperienţe triste şi dureróse a trebuitŭ sĕ facă în parlamentulŭ ungarŭ în privinţa atitudinei acestui corpŭ legislativŭ faţă cu grava cestiune a individualităţii naţionale şi a drepturilorŭ naţionale ale Românilorŭ. Nu putemŭ crede sĕ nu le fi spusŭ, că a fostŭ de faţă la acea şedinţă din primăvéra anului trecutŭ, când şefulŭ guvernului actualŭ ungurescŭ împreună cu toţĭ corifeii partidelorŭ maghiare oposiţionale din parlametŭ au declaratŭ sĕrbătoresce, că dênşii nu recunoscŭ odată cu capulŭ în statulŭ ungarŭ altă individualitate naţională ca cea maghiară, nu recunoscŭ alte drepturĭ naţionale decâtŭ ale Maghiarilorŭ, afirmândŭ totuşĭ susŭ şi tare, că patria acésta numai a Maghiarilorŭ este.

Negreşitŭ că numitulŭ domnŭ deputatŭ îĭ va fi luminatŭ pe membrii din comitetŭ despre tóte aceste şi le va fi vorbitŭ de puterniculŭ curentŭ adversarŭ, care pe unde ajunge stă sĕ culce şi sĕ stîngă şi érba nóstră de pe câmpŭ. Şi décă se va fi aflatŭ între ei vr'unulŭ, care nu scimŭ din ce „înalte“ consideraţiunĭ oportuniste séu diplomatice va fi fostŭ de pĕrere, că cu concursulŭ acelui pariamentŭ s'ar puté dobêndi asigurarea şi garantarea individualităţii şi a drepturilorŭ nóstre naţionale, fără a se asigura şi garanta mai întâiu antonomia ţĕrii Ardealului, atuncĭ auḑindŭ de cele petrecute în dietă va fi trebuitŭ sĕ se desamăgéscă şi sĕ se grăbéscă a subscrie fără şovăire rêndurile de mai susŭ.

Şi într'adevĕrŭ, acei alegĕtorĭ românĭ, *„carĭ ţinŭ cu credinţă şi cu devotamentŭ la individualitatea naţională, la patria lorŭ şi la tóte drepturile,*“ nu potŭ fi decâtŭ adevĕraţii aderenţĭ ai partidei naţionale romane, adevĕraţii susţiitorĭ ai programei autonomiste dela 1881.

Suntemŭ prin urmare pe deplinŭ în clarŭ asupra profesiunei de credinţă a membrilorŭ partidei şi nu mai are locŭ absolutŭ nicĭ o discuţiune.

Nu înţelegemŭ cum, sub ce cuvêntŭ, cu ce dreptŭ şi cu ce resonŭ unii din noi se silescŭ cu totŭ adinsulŭ a „accentua“ deosebirĭ între membrii partidului naţionalŭ în ceea ce privesce profesiunea lorŭ de credinţă şi posiţiunea lorŭ în partidă?

Cele două conferinţe electorale anterióre au desfăşuratŭ stindartulŭ solidarităţii naţionale, pe care stă scrisŭ: *unulŭ pentru toţĭ şi toţĭ pentru unulŭ.*

Cum póte sĕ se facă vreodată faptŭ acestŭ salutarŭ principiu, décă nu ne vomŭ ţiné „cu credinţă şi cu devotamentŭ“ de angagiamentulŭ luatŭ în faţa naţiunei şi a ţĕrei la 1881 şi 1884 şi décă vomŭ lăsa câmpŭ liberŭ şovăirilorŭ celorŭ interesaţĭ, ambiţioşĭ şi slabĭ de ângerŭ?

Amŭ ḑisŭ şi repeţimŭ, că cestiunea, décă sĕ tacemŭ séu nu întrebuinţare de dreptulŭ nostru electoralŭ şi sub ce modalităţĭ, nu póte altera nicĭdecum credeulŭ nostru politicŭ. Acéstă cestiune va fi a se resolva conformŭ principiilorŭ luptei nóstre naţionale şi acomodatŭ împrejurărilorŭ în carĭ ne aflămŭ de presentŭ; a făurì dintrînsa arme în prejudiţiulŭ principiilorŭ depuse în programa nóstră de acţiune ar însemna a provoca cu intenţiune desbinare în sînulŭ partidei, ceea ce nu póte fi scopulŭ şi dorinţa nicĭ unui adevĕratŭ aderentŭ alŭ partidei naţionale.

Incidentulŭ Schnaebele.

Se pare că opiniunea publică în Parisŭ nu e tocmai liniştită cum comunică unele telegrame. Scirile mai nouĕ ne dau a înţelege că din contră opiniunea publică e fórte agitată. Depeşĭ sosite în Londra dela ambasada englesă din Parisŭ înfăţişéză situaţiunea multŭ mai încordată din causa atitudinei Germaniei şi a temerilorŭ de demonstraţiunĭ în Parisŭ. Se ḑice că deja la 25 Aprilie n. guvernulŭ francesŭ a împedecatŭ cu mare greutate o demonstraţiune înaintea ambasadei germane. Totŭ asemenea au fostŭ temerĭ marĭ de turburărĭ pe strade pentru ḑiua de 26 Aprilie. Cercurile oficiale francese au începutŭ a fi mai puţinŭ sigure că afacerea dela Pagny se va termina repede şi în modŭ pacînicŭ.

„Voltaire“ îşĭ esprimă cugetulŭ, că şi Francia ar puté sĕ se regreseze, arestândŭ bancherĭ şi ḑiariştĭ germanĭ, carĭ lucréză în paguba Franciei. „Intransigeant“ scrie: „Fără declaraţiune de rĕsboiu şi fără proclamaţiune rĕsboinică sĕ depunemŭ jurămêntŭ, că nu ne vomŭ adresa nicĭ la cĭsmarŭ germanŭ, nicĭ la croitorŭ germanŭ, nicĭ la bancherĭ germanĭ. Nu esistă unŭ mai bunŭ rĕspunsŭ la insulta ce i-o face Bismarck Franciei. Bismarck pune la umbră pe Francesii, carĭ îĭ cadŭ în mânĭ, noi sĕ aruncămŭ pe Prusiacĭ pe uşe afară. Sĕ declarămŭ de trădătorŭ pe orĭ-ce Francesŭ, care întră în serviciulŭ vre-unui Germanŭ“. „Revanche“ publică unŭ articulŭ, care încheiă cu provocarea „d'a mătura pe despoţii din Berlinŭ“, ér pe guvernulŭ francesŭ îlŭ face „argatulŭ din Parisŭ alŭ despoţilorŭ prusiacĭ“.

„Paris“ află din Petersburgŭ, că într'unŭ consiliu de miniştri Ţarulŭ ar fi datŭ ordinŭ sĕ nu rĕmână indiferentŭ faţă cu conflictulŭ Schnaebele, care ar puté turbura liniştea Europei. Fără a interveni directŭ, Rusia va face pe Germania sĕ simţă, că pacea européná nu se cade sĕ atêrne de hiperzelulŭ unorŭ agenţĭ neresponsabilĭ. Décă Germania va recunósce nedreptatea agenţilorŭ sĕi, Rusia se va mărgini la unŭ schimbŭ de observărĭ amicale. Ér décă atacerea va lua unŭ caracterŭ neliniştitorŭ, atuncĭ Rusia va trebui sĕ intervină cu tótă greutatea autorităţii sale.

Ce privesce ancheta, până acum nu se scie nimicŭ sigurŭ. Dér în Parisŭ şi în Berlinŭ, precum ne comunică telegrama de aḑĭ, încă totŭ se speră, că afacerea Schnaebele se va termina fără grele urmărĭ.

Ruina financiară a Ungariei.

Când d. Szapary a fostŭ silitŭ sĕ se retragă dela ministerulŭ de finance, din causă că ajunsese visteria gólă puşcă de bine ce o chivernisise, şi d. Tisza i-a luatŭ loculŭ, „patrioţii“, dér mai cu sémă cei tiszaiştĭ, începură sĕ bată zale şi cimbale, că acum se va pune capĕtŭ deficitelorŭ şi că visteria statului va începe sĕ se umple, bagŭ sémă aşa le cânta la ureche d. Tisza şi mamelucii îlŭ credeau. Dér fiindŭ că d. Tisza nu e decâtŭ unŭ financiarŭ totŭ de calapodulŭ d-lui Szapary, visteria o chivernisesce totŭ aşa de rĕu, ba pare-ni-se că are sĕ o sfeclésca şi mai urîtŭ.

Dela anulŭ nou şi până adĭ, adecă în timpŭ de niciĭ 4 lunĭ împlinite, „marele bărbatŭ de statŭ" şi acum şi „mare financiarŭ", d. Tisza, a contractatŭ unŭ *împrumutŭ de 50 milióne florenĭ* în contulŭ statului. Nu 'i destulŭ cu atâta, ci încă înainte d'a se împlini luna a patra din anulŭ acesta, d-lŭ Tisza cere camerei autorisare pentru contractarea unui nou împrumutŭ de 32 milione fl. Proiectulŭ respectivŭ s'a şi aprobatŭ fără modificare de comisiunea financiară a camerei. „Ellenzek" nu se îndoesce, că şi camera va vota acestŭ împrumutŭ, deórece maioritatea deputaţilorŭ ar fi gata, la cererea »Escelenţiei sale", sĕ 'şĭ voteze chiar şi partea lorŭ din raiu. Şi décă în patru lunĭ de ḑile este în stare Koloman Tisza sĕ mai încarce în spinarea Ungariei unŭ *împrumutŭ de 82 milióne florinĭ*, cine ar mai puté sĕ ḑică, că Tisza nu este „mare bărbatŭ de statŭ"? Cine ar mai puté sĕ ḑică, că Tisza nu este unŭ „ângerŭ fericitorŭ" alŭ Ungariei?

„Neue freie Presse« găsesce că politica financiară a guvernului ungurescŭ e lipsită de sinceritate şi onestitate. Vorbindŭ despre noulŭ împrumutŭ de 32 milióne, ḑice:

»Din motivarea proiectului de lege reiese, că guvernulŭ a luatŭ 8 milióne din fondurĭ străine, pe care le administra elŭ, şi acum caută mijlóce sĕ acopere acéstă stranie lipsă din casse. E greu sĕ găsescĭ cuvêntulŭ potrivitŭ pentru a caracterisa acéstă nevrednică purtare pentru unŭ statŭ constituţionalŭ. Societăţile pentru regularea Tisei au contractatŭ unŭ împrumutŭ, au depusŭ banii în visteria statului şi ministrulŭ de finance contele Szapary nu s'a sfiitŭ de locŭ a se folosi de aceste sume, care aveau o destinaţiune specială spre a acoperi deficitele tăinuite. Ce mai e cu neputinţă, décă acésta s'a putută face! E abia unŭ anŭ de când ministerulŭ ungurŭ a trebuitŭ sĕ mărturisésca că tóte preliminările şi socotelele lui au fostŭ false, că a înşelatŭ parlamentulŭ asupra situaţiunei financiare a ţĕrii şi că are sĕ acopere printr'unŭ creditŭ suplimentarŭ o lipsă de 22 milióne... Insăşĭ comisiunea financiară a dietei a reprobatŭ faptulŭ şi în camera magnaţilorŭ au rĕsunatŭ discursurĭ cum nu s'au auḑitŭ în Ungaria. Guvernulŭ a declaratŭ că acum suntŭ tóte în cea mai bună ordine, dér în acelŭ momentŭ când încredinţa parlamentulŭ despre acésta, guvernulŭ scia că din cassele ministerului de finanţe lipsescŭ 8 milióne, banĭ ai unorŭ societăţĭ private ér nu ai statului. Reservele împrumutului făcutŭ acum ḑece anĭ pentru dotarea casselorŭ s'au cheltuitŭ, pentru că contele Szapary a tăinuitŭ şi a acoperitŭ mereu deficitulŭ adevĕratŭ, controlulŭ parlamentarŭ alŭ bugetului fiindŭ ilusoriu. Décă nu s'ar fi făcutŭ de curêndŭ unŭ împrumutŭ prin emisiune de rentă pentru fondurile căilorŭ ferate de statŭ, visteria statului ungarŭ ar fi deşértă ca biserica după liturghiă. De cincĭ anĭ s'au sporitŭ datoriile cu multe sute de milióne, şi totŭ nu s'au putută acoperi trebuinţele Ungariei. Cum unŭ ministru, care póte că cu puţinŭ mai nainte subscrisese ordinulŭ pentru atacarea fondului societăţilorŭ Tisei a putută sĕ aibă curagiulŭ a declara triumfătorŭ parlamentului, că echilibrarea bugetului e apropiată şi că în curêndŭ va dispăré din cheltuelile ordinare deficitulŭ? Acéstă lipsă de adevĕrŭ şi de sinceritate, acéstă stranie gestiune în ministerulŭ de finanţe va trebui sĕ aducă risipa Ungariei... Ungaria trebue sĕ facă unŭ împrumutŭ de *80 milióne*; dér nu atâtŭ suma acésta produce efectulŭ deprimătorŭ, ci legitima temere, că tăinuirea trebuinţelorŭ va aduce ţéra în cele mai grele încurcăturĭ. Cine ar puté spune câte taine triste mai stau încă ascunse în cărţile camaralisticei ungare".

„Ferice" de contribuabilĭ! Guvernulŭ ungurescŭ 'şĭ-a pusŭ de gândŭ sĕ'i „fericéscă" cu orĭ-ce preţŭ şi mai multe nu.

Sinodulŭ arhidiecesanŭ din Sibiiu.

Sibiiu, 13 Aprilie 1887.

In şedinţa de erĭ, a doua, a sinodului s'a antenticatŭ procesulŭ verbalŭ alŭ şedinţei ântéiu, s'a presentatŭ raportulŭ comisiunei verificătóre, s'au acordatŭ concedii deputaţilorŭ Diamandi Manole, Anania Moldovanŭ şi I. Orbonaşŭ pentru întréga sesiune. D-lŭ I. Orbonaşŭ 'şĭ-a motivatŭ cererea cu aceea, că n'a primitŭ concediu dela superiorii sĕi. Mai multe rapórte ale consistoriului şi nisce petiţiunĭ s'au predatŭ comisiunilorŭ respective.

S'a primitŭ apoi în unanimitate propunerea d'a se trimite arhiducelui Albrecht o depeşe de felicitare din incidentulŭ jubileului sĕu de 60 anĭ de serviciu militarŭ. (Telegrama de felicitare amŭ publicat'o la scirile ḑilei din numĕrulŭ de erĭ alŭ „Gazetei." — Red.)

După ce fură verificaţĭ apoi deputaţii Iosif Puşcarŭ şi Dr. Rem. Roşca, şedinţa se termină.

SCIRILE ḐILEI.

Atragemŭ atenţiunea alegĕtorilorŭ românĭ din comitatulŭ Braşovului, că amĕsuratŭ convocării făcute de cătră biroulŭ comitetului electoralŭ din Braşovŭ şi publicate în Nr. 82 alŭ „Gazetei" adunarea se va ţiné Duminecă în 19 Aprilie (1 Maiu), la 2 óre p. m. în sala hotelului Nr. 1 de aci.

—x—

In Viena s'a serbatŭ cu mare pompă *jubileulŭ archiducelui Albrecht* care la 25 Aprilie n. a împlinitŭ 60 de anĭ de când e militarŭ. La 6 óre diminéţa a fostŭ reveille, la care au luatŭ parte tóte musicele militare din Viena. Inainte de améḑĭ demnitarĭ militarĭ din tótă monarchia, deputaţiunĭ străine şi o imensă mulţime de ómenĭ au salutatŭ şi felicitatŭ pe jubilarŭ, de alŭ căruĭ nume suntŭ legate şi numele Mortara, Novara şi Custozza. Séra i s'a făcutŭ serenadă. Garnisóna din Braşovŭ încă a serbatŭ acestŭ jubileu; séra a fostŭ retragere cu musică.

—x—

Din incidentulŭ apropiatei deschiderĭ a noului edificiu universitarŭ din *Cracovia*, senatulŭ academicŭ de acolo a hotărîtŭ sĕ împaneze prinţului de corónă *Rudolfŭ* diploma de doctorŭ onorificŭ în filosofiă pentru lucrările sale sciinţifice.

—x—

„Biserica şi Scóla" din *Aradŭ* scrie: „Implinindu-se, cu finea anului 1886, 10 anĭ dela inactivarea fondului preoţescŭ aradanŭ şi în raportulŭ consistoriului arĕtându-se, cum acestŭ fondŭ, cu tóte greutăţile începutului a crescutŭ într'unŭ modŭ îmbucurătorŭ şi anume: cu finea anului 1886 capitalulŭ fondului preoţescŭ trece peste suma de 100 de mii florinĭ şi în acelaşĭ timpŭ, în cei dintéiu 10 anĭ trecuţĭ a împărţitŭ ajutóre la preoţĭ, vĕduve şi orfanĭ, suma de aprópe 18 mii florinĭ — adunarea generală (a fondului preoţescŭ) a luatŭ cu bucuriă la cunoscinţă resultatele obţinute de fondulŭ preoţescŭ şi a votatŭ mulţămită protocolară Pré Sânţiei Sale, Părintelui Episcopŭ *Ioanŭ Meţianŭ*, iniţiatorului şi factorului principalŭ întru întemeiarea şi augmentarea acestui fondŭ, de o valóre atâtŭ de mare pentru viitorulŭ preoţimei ortodoxe din eparchia Aradului".

—x—

Prinţulŭ *Bismarck* a fostŭ acusatŭ de cătră „Volkszeitung" pentru vătămarea de onóre adusă cu ocasiunea vorbirei sale în Reichstag asupra Bulgariei. Procurorulŭ respinge acusarea, fiindŭ că Bismarck ca generalŭ nu stă sub judecătoriile civile. „Volkszeitung" din contra va recura, eventualŭ va înainta acusa la tribunalulŭ militarŭ.

—x—

Foile ungurescĭ comunică, că în *Deşiu* a fostŭ unŭ *duelŭ* cu pistolulŭ între advocatulŭ *Aurelŭ Munteanu* şi între sublocotenentulŭ de honveḑĭ *Fekete*, fiindŭ celŭ dintéiu împuşcatŭ în piciorŭ, ér alŭ doilea în cópsă. Duelanţii, carĭ se insultaseră reciprocŭ în Lunia Pascilorŭ, zacŭ acum greu rĕniţĭ în spitalulŭ din Deşiu. Aşa spunŭ foile ungurescĭ. Din contră nouĕ ni se scrie, că d. Munteanu, care e candidatŭ de advocatŭ şi oficerŭ în reservă, nu e greu rĕnitŭ, fiindŭ nimeritŭ de glonţŭ în pulpa piciorului, pe când d. Fekete, căruia glonţulŭ i-a pĕtrunsŭ din mâna stângă în pântece, se află în periculŭ.

—x—

Pe hotarulŭ Ispalancei s'au găsitŭ şi descoperitŭ *obiecte de bronzŭ, arme şi monede romane*, — lângă Cârna monede de aurŭ şi argintŭ din timpulŭ lui Sigismundŭ, — în Csaklya, Fugad ş. a. instrumente din epoca de pétră, — lângă Cacova morminte preistorice, — în St. Craiulŭ mureşianŭ 150 dinarĭ ungarĭ şi polonĭ din anii 1520 până la 1580.

—x—

Intr'o adunare ţinută în cerculŭ VII alŭ *Pestei*, preşedintele spuse că, contrarŭ sgomotelorŭ ivite în timpulŭ din urmă, secretarulŭ de statŭ *Matlekovits* a declaratŭ cu hotărîre, că nu va primi nicĭ o altă candidatură la deputaţiă, decâtŭ numai în acelŭ cercŭ alŭ Pestei.

—x—

D-lŭ *Iónŭ Duşoiu juniorŭ* printr'unŭ cerculară face cunoscutŭ, că a deschisŭ în piéţa Braşovului unŭ biurou de afacerĭ de comisionŭ şi agentură.

—x—

Comisiunea de petiţiunĭ a camerei deputaţilorŭ din *Pesta* a ţinutŭ la 25 Aprilie n. o şedinţă, în care între altele a desbătutŭ şi petiţiunea comitatului Ciucŭ în afacerea *încălcărilorŭ de teritoriu din partea României*. Nu scimŭ ce s'a vorbitŭ în şedinţa comisiunei.

—x—

Cu ocasiunea unui incendiu în Rittberg, comitatulŭ Timişului, s'au găsitŭ în podulŭ casei unui locuitorŭ patru *monede vechĭ şi interesante*: una de argintŭ avêndŭ pe o parte portretulŭ lui Atila cu inscripţiunea „*Attila rex*", pe cealaltă parte chipulŭ unui oraşŭ cu inscripţiunea „*Aquilaea*"; a doua monedă e din timpulŭ lui Iosifŭ II, a treia pentru amintirea cununiei Maiestăţilorŭ Lorŭ în 1858, a patra pórtă pe o parte nisce insemne, pe cealaltă portretulŭ cavalerului George cu inscripţiunea: „*Ioannes et Gregorius reges*,"

—x—

Erĭ diminéţa *a fostŭ găsitŭ mortŭ* în canalulŭ din Prundŭ, în Scheiu, blănarulŭ Carolŭ *Schäser*. Probabilŭ că fiindŭ beatŭ, a căḑutŭ în canalŭ şi s'a înecatŭ.

—x—

In *Mănăşturŭ*, lângă *Cluşiu*, o Israelită a născutŭ la 23 Aprilie n. unŭ băétŭ, şi a doua ḑi, la 24, născù unŭ alŭ doilea băétŭ.

—x—

Teatru ungurescŭ. Astă-séră, Joi, se va juca „Üdvöske", operetă comică în trei acte, scrisă de Duru şi Chivot şi tradusă pe unguresce; musica de Edmund Audran. — Vinerĭ nu se va da representaţiune, ér Sâmbătă se va juca marea operetă „*Kertészlány*«

Din S.-Dobêca, 20 Aprilie a. c.

D-lŭ preotŭ şi protopopŭ *Iónŭ Papiriu Popŭ* din *Iclodulŭ mare* fù greu învinovăţitŭ de fóia ungurésca din Deşiu „Szolnok-Doboka" fiindŭ-că ar fi denegatŭ subscrierea şi întărirea cu sigilulŭ oficialŭ alŭ unorŭ acte cerute pentru spitalŭ în causa unorŭ locuitorĭ din comuna sa. Fóia ungurésca se provocase la lege, susţinêndŭ, că fiă-care preotŭ este datorŭ a vidima şi întări cu sigilulŭ oficialŭ documentele despre avere, orĭ paupertate, ce'i se trimitŭ din partea primăriei orŭ comunale în causa spitalului; fóia »patriotică« atrase totodată atenţiunea autorităţilorŭ superióre bisericescĭ, ca sĕ silésca pe d-lŭ Papiriu Popŭ la observarea legilorŭ.

Mai târḑiu însĕ totŭ »Szolnok-Doboka" a fostŭ silită a-şĭ retrage cuvêntulŭ şi a justifica casulŭ, deórece aflase, că d-nulŭ protopopŭ românŭ nu era datorŭ a întări respectivele acte, deórece acele priveau pe nisce locuitorĭ neromânĭ, carĭ nu făceau parte din confesiunea sa. »Ellenzék«, vrêndŭ sĕ arate »cutezanţa" preoţilorŭ românĭ, încă se grăbise a reproduce învinuirile din „Szolnok-Doboka", dér justificarea n'a vrutŭ s'o publice nicidecum, deşi numitulŭ protopopŭ a cerutŭ anumitŭ sĕ o facă. Acestŭ faptŭ ilustréza lealitatea şi cavalerismulŭ celorŭ dela „Ellenzék«.

De multe orĭ primăria, care mai adese-orĭ este purtată de nasŭ de câte unŭ argatŭ »patriotŭ«, cere dela preotulŭ românŭ sĕ întărésca nisce acte, carĭ tindŭ mai multŭ numai la protegiarea unorŭ mameluci în contulŭ poporului nostru. In casurĭ de acestea spună-ne cinstiţii dela »Ellenzék" şi »Szolnok Doboka": este óre obligat preotul sĕ ia asupră'şĭ responsabilitatea şi sĕ subscrie actele ce 'i se cerŭ? Tocmai în comuna din vorbă Iclodulŭ mare, mi se spune, că s'a întêmplatŭ înainte de asta cu câţiva anĭ, că comuna a trebuitŭ sĕ plătéscă spitalului din Budapesta 460 fl., pentru unŭ Evreu veneticŭ, fără ca în înţelesulŭ bine-interpretatŭ alŭ legei sĕ fi fostŭ comuna îndatorată la acésta. Asemenea casurĭ şi în alte părţĭ se întêmplă, de sigurŭ. De aceea nu pot recomanda în deajunsŭ preoţilorŭ noştri, sĕ bage bine de sémă ce subscriu şi aude punŭ sigilulŭ oficiosŭ, căcĭ în contulŭ poporului nostru nimenea nu póte fi silitŭ sĕ-şĭ calce consciinţa sa pentru plăcerea »patrioţilorŭ«.

Unŭ satŭ românescŭ arsŭ aprópe întregŭ.

Galaţĭ, în 26 Aprilie n. 1887.

Onorate Domnule Redactorŭ! Tristă priveliştea preste satulŭ nostru, multŭ cercatŭ, Galaţĭ, în comitatulŭ Făgăraşului lângă Oltŭ. Suntŭ abia 15 anĭ, de când unŭ incendiu teribilŭ a prefăcutŭ în cenuşe clădirile — case, şure şi totŭ ce se afla în acestea — a locuitorilorŭ mai multŭ de jumătate ai acestui sătucŭ românescŭ, aşa că după acestŭ intervalŭ de timpŭ abia sĕ întregise golulŭ lăsatŭ în urma flacărilorŭ de atuncĭ.

Elementulŭ distrugĕtorŭ din nou a eruptŭ în 22 Aprilie a. c. st. n. pe la 1 óră din ḑi în mijloculŭ satului nefericitŭ, şi acuma într'unŭ modŭ, care nu se póte descrie, şi multŭ mai consumătorŭ şi păgubitorŭ ca acum 15 anĭ, căcĭ abia în 2 óre a curăţitŭ totŭ ce i-a statŭ în cale — case, clădirĭ economice, închiḑĭturĭ şi totŭ ce era în şi pe lângă acestea — a nu mai puţinŭ ca 130 familii, care acum suntŭ avisate la cerşitŭ. Treĭ părţĭ din satulŭ nostru e numai cenuşe şi ruine, şi numai la unŭ capĕtŭ şi celalaltŭ alŭ satului a mai rĕmasŭ unŭ numĕrŭ micŭ de clădirĭ, scăpate şi acelea numai prin eroismŭ din flacărĭ. Da! aşa este. Décă nu soseau bravii soldaţĭ — batalionulŭ 28 de vênătorĭ din Făgăraşŭ în frunte cu Domnulŭ Comandantŭ alŭ batalionului majorŭ Pohl şi căpitanii ces. reg. Angermaier, Klein şi alţĭ domnĭ oficerĭ dela acestŭ batalionŭ, carĭ cu unŭ deosebitŭ devotamentŭ sĕ apere din mai multe laturĭ clădirile carĭ nu le încinse încă foculŭ, satulŭ nostru era cu totulŭ consumatŭ. Multŭ a contribuitŭ la localisarea focului şi „societatea pompierilorŭ" din Făgăraşŭ în frunte cu conducĕtorulŭ acesteia, dnul Heltman, directorulŭ şcólei săsescĭ din Făgăraşŭ.

Paguba e mare, şi asiguraţĭ au fostŭ dintre incendiaţĭ unŭ numĕrŭ prea neînsemnatŭ; de aceea s'a şi începutŭ a se colecta ajutóre din tóte părţile, mai ântéi prin organele oficióse administrative, apoi prin unŭ co-

mitetŭ de ajutorare (a se vedea apelulŭ de mai josŭ) formatŭ aci în Galaţĭ în frunte cu On. Domn Ión Turcu, protonotarŭ comitatensŭ în Făgăraşŭ. — Astfelŭ a incursŭ până acumŭ din fondulŭ comitatului Făgăraşŭ 100 fl. v. a., dela Prea On. Domnŭ vice-comite Dăniilŭ de Grămoiu 5 fl. v. a., dela On. domnŭ protopretore Herszeny Imre 5 fl. v. a., carĭ sume s'au şi împărţitŭ prin aceştĭ aci numiţĭ mărinimoşĭ domnĭ între cei mai lipsiţĭ incendiaţĭ pentru a-şĭ cumpĕra pânea pre câteva ḑile. A mai incursŭ dela proprietariulŭ Dnul George Boierŭ din Făgăraşŭ 4 Hectolitre sĕcară, care asemenea s'au împărţitŭ la unŭ numĕrŭ óre care de incendiaţĭ; éră astăḑĭ se împarte pentru vitele carĭ sbéră de fóme din partea Onoratei Direcţiunĭ a bunurilorŭ erarialĭ de pe teritoriulŭ Făgăraşului la 80 familii nutreţŭ. Pentru aceste binefacerĭ alinătóre de lipse momentane aducemŭ deosibită mulţămită în numele celorŭ arşĭ.

Pentru orĭ ce ajutóre carĭ vorŭ încurge subsemnaţii, în numele poporului arsŭ, rĕmasŭ lipsitŭ de orĭ-ce mijlóce, vomŭ aduce la timpulŭ sĕu mulţămită pe acéstă cale.

Deocamdată ne simţimŭ prea îndatoraţĭ a aduce mulţămită publică Onoraţilorŭ P. T. domnĭ Póhl, majorŭ cesaro-regescŭ, Angermaier, Klein, precumŭ şi celorlalţĭ domnĭ ofiţerĭ ces. reg. dela alŭ 28-lea batalionŭ de vĕnătorĭ din Făgăraşŭ, carĭ conduşĭ de simţulŭ umanŭ au datŭ ordinŭ întregului batalionŭ de soldaţĭ pentru a ajuta la localisarea focului, ba chiar a-le sta în frunte bravilorŭ soldaţĭ şi înşişĭ a lua parte activă la stingerea focului. Asemenea aducemŭ mulţămită pe acéstă cale şi „societăţei pompierilorŭ din Făgăraşŭ“ pentru ajutorulŭ prestatŭ cu acéstă ocasiune. —

George Pĕcală, primariu. *Nicolau Aronŭ*, preotŭ localŭ.

APELŬ.

In 22 Aprilie a. c. st. n. pe la 1 óră după prânḑŭ s'a escatŭ în comuna Galaţŭ dĕ lângă Făgăraşŭ, în ţéra Oltului, unŭ incendiu, care nutritŭ de unŭ vêntŭ vehementŭ, nu în mai multŭ ca în 2 óre, a prefăcutŭ în cenuşă casele de locuitŭ, clădirile economice şi totŭ ce s'a aflatŭ în acestea dela 128 de gazde astfelŭ, încâtŭ 580 de suflete — toţĭ Românĭ — au rĕmasŭ sub cerulŭ liberŭ şi lipsiţĭ de tóte cele trebuincióse. Miseria acestorŭ nenorociţĭ, carĭ au suferitŭ o daună la 50,000 fl. v. a. este nedescriptibilă şi aspectulŭ, ce'lŭ dă comuna arsă şi miserii ei locuitorĭ, este sfăşietorŭ de inimă. Pentru de a pute contribui câtŭ de puţinŭ întru alinarea suferinţelorŭ acestorŭ nenorociţĭ, s'a constituitŭ subsemnatulŭ comitetŭ, spre a aduna ajutóre în favórea acelora.

Apelămŭ decĭ la toţĭ creştinii bunĭ, şi în prima linia la onoratulŭ publicŭ românŭ, ca sĕ vie întru ajutorarea acestora, cu câtŭ le va fi posibilŭ şi 'i va lăsa inima; éră pe P. T. d-vóstră vĕ rugămŭ sĕ binevoiţĭ a aduna ajutóre dela cunoscuţii şi în cerculŭ comunicaţiunei d-vóstre, şi banii séu alte ajutóre adunate, sĕ binevoiţĭ a le trimite la adresa preşedintelui acestui comitetŭ Ioanŭ Turcu, protonotarŭ comitatensŭ în Făgăraşŭ.

Galaţŭ, în 24 Aprilie 1887 st. n.

Ioanŭ Turcu, preşedinte; *Nicolau Aronŭ*, preotulŭ locului, ca notarŭ; *George Pĕcală*, primarŭ; *Emiliu Popŭ*, notarŭ cercualŭ; *Petru Marhao*, învĕţătorŭ; *Iónŭ Aronŭ şi Iónŭ Bărghisanŭ*, membrii.

Etimologicum magnum Romaniae

Dicţionare şi Dicţionare

Introducerea la tomulŭ II.,

Cetită dinaintea Academiei române în şedinţa dela 13 Martie 1887.

(Urmare).

Sĕ luămŭ excelentulŭ dicţionarŭ latinŭ alŭ abatelui Forcellini din secolulŭ trecutŭ şi sĕ lŭ punemŭ alăturĭ cu cea mai nouĕ mare operă lexicografică: „A new english dictionary on historical principles,“ pe care dela 1834 încóce a începutŭ a o publica James Murray, după ce în cursŭ de 25 de anĭ o societate întrégă îi adunase şi'ĭ grămădise materialurĭ peste materialurĭ.

Inţelegemŭ ca Forcellini sĕ nu ne dea altŭ ceva de câtŭ clasicitatea latină, căcĭ »populus romanus“ nu mai trăiesce, graiulŭ lui celŭ viu s'a metamorfosatŭ de vécurĭ în dialectele romanice de astăḑĭ, fără a ne fi lăsatŭ mai nicĭ o urmă proprie; cântecele sab, poveştile, ghicitorile, bócetele, risurĭ şi plânsurĭ, totulŭ s'a prăbuşitŭ acoperindu-se cu giulgiulŭ uitărei. Dér óre în aceeaşĭ posiţiune se află Murray? Elŭ are a face cu cea mai junĕ din naţiunile cele marĭ ale Europei, o naţiune plină de sucŭlŭ vieţei, o naţiune căreia i se datoréză însuşĭ cuvêntulŭ folklore, care însemnéză tóte prin câte se manifestă spiritulŭ unui poporŭ, obiceiele lui, ideile'i despre sineşĭ şi despre lume, literatura lui cea nescrisă, miĭ şi miĭ de trăsurĭ caracteristice cu rădăcinĭ în inimă şi cu mugurĭ în graiu. Ei bine, cărturăria engleză veche şi nouĕ se găsesce la Murray, dér poporulŭ englezŭ — nu.

Poporŭ! étă ceea ce deosibesce sciinţa limbei, născută în secolulŭ nostru, de acele studie linguistice de altă dată, carĭ n'au lipsitŭ pe icĭ pe colea nicĭ chiar în negura veacului de mijlocŭ. Óre de ce nu s'a pututŭ plăsmui acéstă şciinţă în minţile cele semi-ḑeeşcĭ ale unorŭ uriaşĭ ca Aristotele séu ca Bacon? De ce? — fiind că orĭ care naţiune ceva mai înaintată se credea pe atuncĭ a fi prea superióră celor-l'alte mai puţinŭ desvoltate, şi fiindŭ că în fruntea fiecărei naţiunĭ se păuna câte o clasă socială rădicată cu multŭ mai pe susŭ de straturile cele de josŭ, credĕndu-se datóre a le despreţui şi a nu le băga în sémă, după cum strălucitulŭ păunŭ — se ḑice — nu se uită nicĭ odată la picióre sale, căcĭ suntŭ aspre şi întunecóse. Sub o asemenea aristocraţiă între naţiunĭ şi sub o asemenea aristocraţiă între clase, orĭ ce altă şciinţă séu artă putea sĕ propăşéscă, dér nu Linguistica, alŭ căreia materialŭ brutŭ se afla mai mai întregŭ în cătune, în colibe, în bordeie, nu în palaturĭ.

Se crede cumcă creştinismulŭ ar fi datŭ naşcere şciinţei limbei. O spuseră odată Pott şi Max Müller; de atuncĭ o totŭ repetă alţii. In adevĕrŭ, nimenea înainte de Christŭ n'a ştersŭ deosebirea dintre omŭ şi omŭ, înfrăţindŭ pe servŭ şi pe stăpânŭ, pe Elinŭ şi pe barbarŭ. Dér vorba Românului: Vodă vrea, Hănŭ ba; una a fostŭ cugetulŭ Mântuitorului şi alta a hotărîtŭ Papa. In loculŭ graiurilorŭ celorŭ viue, pe carĭ erau trimişĭ sĕ le învĕţe apostolii, eclesia ulterióră a încărcatŭ omenirea, ca unŭ soiu de monopolŭ, cu câte-va limbĭ mórte şi prohodite, mai alesŭ ebraica, greaca şi latina; în loculŭ frăţiei evangelice, cârja Sântului Petru a concursŭ la desfăşurarea şi creşterea acelui feudalismŭ, care turtea sub călcâie elementulŭ poporanŭ; contra limbilorŭ celorŭ réposate, contra nimicirii morale a gloatelorŭ, décă protesta cineva, apoi numai dóră ereticii, numai dóră cei pretinşĭ schismaticĭ, pe carĭ îi spulberau fulgerile Vaticanului. Este adevĕratŭ, de trei orĭ adevĕratŭ, că lui Christŭ i se datoréză principiulŭ metafisicŭ alŭ şciinţei limbei; nascerea ei însĕ, întruparea'i cea pipăită, nu putea fi opera Papilorŭ, ci este resultanta spiritului celui egalitarŭ, care de unŭ vécŭ şi mai bine pregătise revoluţiunea francesă şi pe care revoluţiunea francesă l'a transmisŭ înjghebatŭ şi întăritŭ secolului nostru. Şi fără a se fi desgropatŭ limba sanscrită, deşi póte ceva mai anevoie, Linguistica trebuia sĕ se nască din dată ce au devenitŭ egale dinaintea şciinţei limbile cele mai culte cu graiurile cele mai necioplite, ér toţĭ cetăţeni, dela vlădică până la opincă, egalĭ pe tĕrĕmulŭ politicŭ. Linguistica fusese prevĕḑută abia pe la începutulŭ secolului trecutŭ de cătră marele Neapolitanŭ Giambattista Vico, care trăsese celŭ dintâiu luarea aminte asupra literaturei poporane, asupra idiotismilorŭ vulgului, asupra acelei împrejurărĭ, că fiăcare poporŭ posede câte o enciclopediă a sa óre-cum instinctivă, o logică a sa, o psihologiă a sa, o geografiă, o cosmografiă, o astronomiă etc., carĭ tóte constitue o nepreţuită comóră a cugetării sub învelişulŭ graiului.

Unŭ mare dicţionarŭ, în care poporulŭ nu este cuprinsŭ celŭ puţinŭ totŭ pe atâta pe câtŭ se cuprinde acolo statulŭ majorŭ alu naţiunei, în care o odă séu unŭ sonetŭ nu primescŭ în clubulŭ lorŭ unŭ cântecŭ bĕtrânescŭ séu o doină, în care citaţiunile dintr'o nuvelă s'ar crede pângărite alăturĭ cu citaţiunĭ dintr'unŭ basmŭ, în care ar fi unŭ scandalŭ nesuferitŭ de a se întâlni la o laltă unŭ versŭ din „Vicleem“ cu o strofă dintr'o tragediă, şi în care se descrie menuetulŭ, dér nu se pomenesce „ca la uşa cortului;“ unŭ asemenea mare dicţionarŭ este unŭ anacronismŭ astăḑĭ, căcĭ sciinţa limbei urmăresce cu stăruinţă evoluţiunea vorbei nu într'o sémă de capete alese, nu în individualitatea cutare séu cutare, nu în cercurĭ sociale restrinse, ci tocmai în poporŭ mai pre susŭ de tóte.

Sĕ constatămŭ însĕ, că Linguistica este óre-cum ea însăşĭ de vină, décă Gramatica a mersŭ cu multŭ mai repede decâtŭ Dicţionarulŭ. Preocupaţiunea aprópe exclusivă a corifeilorŭ sciinţei a fostŭ întrecutŭ şi nu încetéză încă de a mai fi curatŭ gramaticală. După aşa ḑisa „şcólă gramaticală veche“ urméză aşa ḑisa „şcólă gramaticală nouă;“ dér „alt-gramatische Schule“ şi „neu-gramatische Schule“ suntŭ ambele de o potrivă: „gramatische Schule.“ Mulţămită acestei grijĭ unilaterale, Gramatica a făcutŭ paşi giganticĭ; Dicţionarulŭ însĕ a rĕmasŭ departe în urmă, profitândŭ întru câtva abia-abia sub raportulŭ foneticŭ şi morfologicŭ. Lexicografii au începutŭ a întemeia derivaţiunea materială a vorbelorŭ pe corelaţiunea regulată a sonurilorŭ şi au începutŭ a da locŭ printre cuvinte elementelorŭ celorŭ formative ca prefixurĭ séu suficsurĭ; dér atâta e totŭ. Modelându-se Dicţionarulŭ după Gramatică, s'a scăpatŭ din vedere că sfera Dicţionarului e cu multŭ mai vastă decâtŭ aceea a Gramaticei. (Va urma.)

Scirĭ militare.

Austro-Ungaria. „Correspondance etrangère“ publică o telegramă din Viena, care spune că Austria ia mĕsurĭ militare. S'au ordonatŭ concentrărĭ în Galiţia. De asemenea se vorŭ aduna trupe în Transilvania şi în Bucovina. In sferele oficiale se asigură, că nu e vorba decâtŭ de manevre, experimente şi de esercitii. Dér mĕsurile prescrise parŭ a avé altŭ caracterŭ. De altmintrerĭ mai tóte ordinele ce se dau se ţinŭ fórte secretŭ.

Germania. Epoca din Bucurescĭ scrie: Circulă în oraşŭ sgomotulŭ, că unŭ mare numĕrŭ de reserviştĭ germanĭ au fostŭ chemaţĭ sub arme, sub pretextŭ de manevre. Aceştĭ reserviştĭ suntŭ, sĕ ḑice, dirigeaţĭ spre mai multe puncte de pe Rhin.

Francia. La 25 Aprilie séra au începutŭ importante esercitii tactice ale escadrei cuirasate francese înaintea Toulonului, esercitii de împuşcatŭ, aşadéră de torpile, ḑiua şi nóptea, mersurĭ cu cea mai mare iuţélă, atacurĭ de torpilorĭ contra corăbiilorŭ cuirasate etc.

Afganistanŭ. Din isvorŭ indigenŭ află „Agenţia Reuter“, că trupele Emirului au fostŭ bătute de seminţia Ghilzais aprópe de Khelati şi au suferitŭ o perdere de o sută de morţĭ. Muntenii suntŭ hotărîţĭ sĕ céră ajutorulŭ Ţarului în contra Emirului.

Convocare.

Subscrisulŭ clubŭ electoralŭ alŭ partidei naţionale române convocă pe alegĕtorii românĭ din cerculŭ electoralŭ alŭ *Coşiocnei* pe 3 Maiu st. n. a. c. la o conferinţă ce se va ţiné în şcóla confesională gr. c. din Coşiocna la 10 óre ante-meridiane — cu care ocasiune se va reorganisa comitetulŭ clubului, şi se vorŭ alege doi membri ordinarĭ şi unŭ suplentŭ carĭ sĕ represinte acestŭ cercŭ electoralŭ la conferinţa partidei naţionale a tuturorŭ alegĕtorilorŭ românĭ, convocată deja pe 7 Maiu st. n. la Sibiu.

Din şedinţa clubului electoralŭ alŭ cercului Coşiocna, ţinută în Coşiocna la 25 Aprilie 1887 st. n.

Ioanŭ Hossu, preşedintele clubului electoralŭ. *I. Boşian*, actuarŭ.

Convocare.

Subscrisulŭ comitetŭ alŭ partidului naţionalŭ românŭ din comitatulŭ Satu-Marelui are onóre a-i învita pe multŭ stimaţii alegĕtorĭ românĭ de acelaşĭ partidŭ din cercurile de alegere: Şomcuta-Mare, Baia-Mare, Caraşiu şi Megieşiu, la o conferinţă, care se va ţiné în Seinĭ la 2 Maiu st. n. a. c. la 10 óre a. m.

Obiectele conferinţei vorŭ fi:

1. Reconstituirea clubului electoralŭ.
2. Alegerea alorŭ doi delegaţĭ din fiesce care cercŭ electoralŭ mai susŭ amintitŭ.

Baia-Mare, 20 Aprilie 1887.

Comitetulŭ electoralŭ comitatensŭ.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

BERLINŬ, 28 Aprilie. — Camera deputaţilorŭ a votatŭ proiectulŭ bisericescŭ în a treia cetire cu 243 contra 100 voturĭ.

BERLINŬ, 28 Aprilie — Afacerea Schnaebele ia unŭ cursŭ favorabilŭ. Se pare că guvernulŭ germanŭ doresce sĕ grăbéscă aplanarea ei.

BUCURESCĬ, 28 Aprilie. — Redactorulŭ ḑiarului „Lupta“ a fostŭ condamnatŭ pentru lesă-maiestate la doi anĭ închisóre şi 5000 francĭ amende.

DIVERSE.

Sclăvia Albilorŭ. — Se pare că s'a imaginatŭ la Kentucky (Statele-Unite) unŭ nou chipŭ d'a pedepsi delictulŭ de vagabondagiu. Tribunalulŭ din localitate osândeşce pe Albii fără căpătâiu la pedépsa umilitóre a sclăviei. In locŭ sĕ-i mai întemniţeze, haimanalele şi vagabonzii suntŭ condamnate sĕ slujéscă pentru unŭ spaţŭ de timpŭ determinat pe cetăţenii, carĭ dau mai multŭ la licitaţiă pentru serviciele lorŭ de robĭ. Astfelŭ unŭ anume Henry Dodson, din Brookville, Kentucky, a fostŭ adusŭ pe piaţa publică şi vêndutŭ la licitaţie pentru termenulŭ de 75 ḑile. Mai întâiu publiculŭ se sfia sĕ sancţioneze acestŭ genŭ de pedépsă şi nu se prea îmbulzea sĕ liciteze. Dér unŭ arendaşŭ, Jules Metcalfe, se hotărî sĕ dea esemplulŭ, şi lui se adjudecară serviciele lui Henry Dodson pentru suma de optŭ-ḑecĭ cente, — patru lei. O altă haimana, Henry Hast, în vêrstă de 24 séu 25 anĭ, osânditŭ la o robie de 60 ḑile, a fostŭ adjudecatŭ arendaşului Small pentru suma de trei francĭ. Este de adăogatŭ, că lui Henry Dodson i s'a datŭ drumulŭ de cumpĕrătorŭ, care a declaratŭ că nu póte sĕ sufere idea d'a vedé unŭ Albŭ în sclăviă; dér cumpĕrătorului lui Henry Fast şi-a făcutŭ treaba cu elŭ puindu-lŭ sĕ-i muncéscă ca unŭ robŭ.

Gluma unchiului moştenitorŭ. — Cum póte ajunge unŭ moştenitorŭ în perplesitate, despre acésta ne istorisescŭ ḑiarele parisiane următorulŭ esemplu: In Montrouge se desfăcŭ de curêndŭ testamentulŭ unui locuitor de acolo, care a muritŭ deunăḑile. Testamentulŭ conţinea următórele hotărîrĭ bisare: „Afară de averea mea mobilă şi imobilă lasŭ nepotului meu 100,000 francĭ în aurŭ, ce îi am îngropaţĭ într'unŭ locŭ anumitŭ, care nu e cunoscutŭ nimĕnui decâtŭ mie şi cânelui meu »Cesar«. Nepotulŭ meu nu are decâtŭ sĕ poruncéscă cânelui „Caută“! şi „Cesar“ ilŭ va conduce la loculŭ anumitŭ“. Naturalŭ că după desfacerea testamentului, fericitulŭ moştenitorŭ dĕdŭ imediatŭ cânelui cunoscuta poruncă. „Cesar“ însĕ rĕspunse printr'o muşcătură în pulpa noului sĕu stăpânŭ. In următórele 8 ḑile repetă elŭ şi de 20 de orĭ încercarea sa, dér mereu cu acelaşĭ resultatŭ! Nepotulŭ începe acum a crede, că unchiu-sĕu încă pe patulŭ morţii a vrutŭ sĕ facă o glumă próstă cu elŭ.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ Dr. Aurel Mureşianu

Cursulŭ la bursa de Viena

din 27 Aprilie st. n. 1887.

Rentă de aurŭ 5%	100 65	Bonurĭ croato-slavone	104 50
Rentă de hârtiă 5%	87.90	Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.75
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	150.—	Imprumutulŭ cu premiu ung.	119.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	97 80	Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	124 25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	127 20	Renta de hârtiă austriacă	81.20
		Renta de arg. austr.	82.15
		Renta de aurŭ austr.	111 80
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	115 75	Losurile din 1860	134.75
		Acțiunile băncel austro-ungare	873 —
Bonurĭ rurale ungare	104.40	Act. băncel de creditŭ ung.	284.75
Bonurĭ cu cl. de sortare	1C4.40	Act. băncel de creditŭ austr.	281.—
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	104 25	Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	4.99
		Napoleon-d'orĭ	10.05
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.—	Mărcĭ 100 imp. germ.	62 35
Bonurĭ rurale transilvane	104 50	Londra 10 Livres sterlinge	127.15

Cursulu pieței Brașcvŭ

din 28 Aprilie st. n. 1887.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.50	Vênd.	8.52
Argint românesc	»	8.45	»	8.48
Napoleon-d'orĭ	»	10 02	»	10.05
Lire turcescĭ	»	11.30	»	11.40
Imperialĭ	»	10.30	»	10.40
Galbenĭ	»	5 94	»	6.—
Scrisurile fonc. »Albina» 6%	»	101.—	»	102.-
„ » „ 5%	„	98.—	»	99.—
Ruble Rusescĭ	»	112.—	»	113.—
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

Nr. 3372—1887.

Publicațiune.

Comuna orășenéscă intenționéză, ca spre scopulŭ clădirei unei casarme de honvedĭ, sĕ cumpere unŭ locŭ de clăditŭ în o estindere de 3—4 jugĕre, déca este posibilŭ, în Brașovulŭ vechiu. Se provócă decĭ toțĭ acei posesorĭ de pămêntŭ, carĭ voescŭ sĕ-șĭ vêndă pămêntulŭ, ca sĕ-șĭ aștérnă referitorulŭ ofertŭ în scrisŭ la oficiolatulŭ orășenescŭ economicŭ din locŭ celŭ multŭ până în 16 Maiu a. c.

Pe lângă amintirea prețului de vêndare în cifre și litere, și pe lângă amintirea condițiunilorŭ, are sĕ conțină ofertulŭ și declarațiunea, cumcă oferentulŭ se declară cu ofertulŭ sĕu deobligatŭ pe durata unui anŭ.

In acelŭ casŭ, déca pămêntulŭ oferatŭ corĕspunde condițiunilorŭ impuse și déca în genere se va determina clădirea casarmei, se obligă comuna orășenéscă, ca sĕ plătéscă prețulŭ de cumpĕrare alŭ pămêntului cumpĕratŭ numai după ce va fi deja esoperată înalta aprobare, deórece primirea ofertului se consideră numai în urma acestei aprobărĭ de validă.

Brașovŭ, în 26 Aprilie 1887.

Magistratulŭ orășenescŭ.

Nr. 690—1887.

Concursŭ.

Pentru ocuparea postului de învĕțătorŭ poporalŭ ordinarŭ și sistemisatŭ la scóla elementară comunală mixtă cu limba de propunere română din comuna **Neposŭ**, cu salarŭ anualŭ de 400 fl. și locuință cu grădină, eventualŭ 100 fl., prin acésta se publică concursŭ. Concurenții au a-șĭ trimite cererile lorŭ la subscrisulŭ prin respectivulŭ inspectorŭ școlarŭ până în **1-ma Iunie a. c.**, scrise fiindŭ de mâna propriă în limba maghiară și română și provĕdute cu atestatŭ de botezŭ, atestatŭ medicalŭ, de servițiu și de moralitate.

Bistrița, 22 Aprilie 1887.

Havas Gyula m. p.

3—3 inspect. reg. de scóle alŭ com. Bistrița-Năsĕudŭ.

Avisŭ d-lorŭ abonațĭ!

Rugămŭ pe d-nii abonațĭ ca la reînoirea prenumerațiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ și numerii de pe fășia sub care au primitŭ diarulŭ nostru până acuma.

Domnii ce se abonéză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ și sĕ arate și postaultimă.

Déca se ivescŭ iregularitățĭ la primirea diarului onor. abonațĭ suntŭ rugațĭ a ne încunosciința imediatŭ prin carte postale, ca în câtŭ depinde dela noi, sĕ se delătureze *ADMINISTR. „GAZ. TRANS“*

Mersulŭ trenurilorŭ

Valabilŭ dela I Octomvre st. n. 1886.

pe linia **Predealŭ-Budapesta** și pe linia **Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	—	—	7.30
Predealŭ	—	—	—	1.14
	—	—	—	—
Timișŭ	—	—	—	1.45
Brașovŭ	—	—	—	—
	7.47	—	4.16	2.32
Feldióra	8.24	—	5.02	—
Apatia	8 51	—	5 43	—
Agostonfalva	9.14	—	6.15	—
Homorodŭ	9.51	—	7.06	—
Hașfaleu	11.03	—	8.52	—
Sighișóra	11.29	—	9.19	—
	11.26	—	9.31	—
Elisabetopole	12 00	—	10.16	—
Mediașŭ	12.29	—	10.57	—
Copsa mică	12.44	—	11.19	—
	1.05	—	11.31	—
Micăsasa			11.52	—
Blașiu	1.34	—	12.31	—
Crăciunelŭ	1.46	—	12.48	—
Teiușŭ	2.09	—	1.22	—
Aiudŭ	2.39	—	2.18	—
Vințulŭ de susŭ	3.01	—	2.48	—
Uióra	3.08	—	2 56	—
Cucerdea	3.14	—	3.64	—
Ghirisŭ	3.53	—	4.51	—
Apahida	5.10	—	5 28	—
Clușiu	5.30	—	5 56	—
	—	6.03	—	8.00
Nedeșdu	—	6.21	—	8.36
Ghirbĕu	—	—	—	9.02
Aghirișŭ	—	—	—	9.32
Stana	—	—	—	10.11
Huiedinŭ	—	7.14	—	10.5[illegible]
Ciucia	—	7.43	—	12 16
Bucia	—	—	—	12.50
Bratca	—	—	—	1.21
Rév	—	8.22	—	2.02
Mező-Telegd	—	8.48	—	3.06
Fugyi-Vásárhely	—	—	—	3.38
Várad-Velințe	—	—	—	3.54
Oradia-mare	—	9.13	—	4.05
	—	9.18	10.55	4.50
P. Ladány	—	10.38	1.23	7.28
Szolnok	—	12.20	3.24	—
Buda-pesta	—	2.15	10.05	—
Viena	—	—	2.15	—
	—	8.00	6.05	—

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile grόse.

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de pers.	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	—	—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.20	8.00
Szolnok	11 05	3.58	7.38	9.34	11.40
P. Ladány	2 02	5.28	5 40	11.26	2.31
Oradea mare	4.12	6.58	9.14	1.38	—
Várad-Velencze	—	—	9.24	2.06	—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.41	2.17	—
Mezö-Telegd	—	7.33	10.19	2.40	—
Rév	—	8.04	11.38	3.24	—
Bratca	—	—	12.18	3.47	—
Bucia	—	—	12.54	4.07	—
Ciucia	—	8.58	1.57	4.33	—
Huiedin	—	9.28	3.11	5.15	—
Stana	—	—	3.40	5.34	—
Aghiriș	—	—	4.15	5.55	—
Ghirbĕu	—	—	4.36	6.07	—
Nedeșdu	—	—	4.58	6.24	—
Clușiu	—	10.28	5.26	6.43	—
	11.00	—	—	—	7.08
Apahida	11 19	—	—	—	7.36
Ghiriș	12 30	—	—	—	9.06
Cucerdea	1.01	—	—	—	9.53
	1.06	—	—	—	10.—
Uióra	1.13	—	—	—	10.09
Vințulŭ de susŭ	1.20	—	—	—	10.19
Aiudŭ	1 41	—	—	—	10.48
Teiușŭ	2.00	—	—	—	11.14
Crăciunelŭ	2 35	—	—	—	12.12
Blașŭ	2.48	—	—	—	12.30
Micăsasa	3.20	—	—	—	1.12
Copșa mic.	3 36	—	—	—	1.32
Mediașŭ	4.00	—	—	—	2.18
Elisabetopole	4.35	—	—	—	3.03
Sigișóra	5.12	—	—	—	3.49
Hașfaleu	5.37	—	—	—	4.28
Homorod	7.02	—	—	—	6.16
Agostonfalva	7.43	—	—	—	7.06
Apatia	8.11	—	—	—	7.46
Feldióra	8.41	—	—	—	8.25
Brașovŭ	9.21	—	—	—	9.15
	—	—	1.55	—	—
Timișŭ	—	—	2.53	—	—
Predealŭ	—	—	—	—	—
	—	—	3.28	—	—
Bucurescĭ	—	—	9.35	—	—

Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiușŭ	11.24	—	2.40
Alba-Iulia	11.39	—	3.14
Vințulŭ de josŭ	12.30	—	4.22
Șibotŭ	12.52	—	4.50
Orăștia	1.01	—	5.18
Simeria (Piski)	2.03	—	5.47
Deva	2 52	—	6.35
Branicĭca	3.23	—	7.02
Ilia	3.55	—	7.28
Gurasada	4.08	—	7.40
Zam	4.25	—	8.11
Soborșin	5.30	—	8.46
Bĕrzova	5.56	—	9.33
Conopŭ	6.27	—	9.53
Radna-Lipova	6.47	—	10.27
Paulișŭ	7.28	—	10.42
Gyorok	7.43	—	10.58
Glogovațŭ	7.59	—	11.25
Aradŭ	8.28	—	11.39
Szolnok	8.42	—	4.52
	—	—	5.12
Budapesta	—	—	8.20
Viena	—	—	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiușŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	12.10	—
Budapesta	8.20	9.05	—
Szolnok	11.20	12.41	—
	4.10	5.45	—
Aradŭ	4.30	6.—	7.04
Glogovațŭ	4 43	6.13	7.22
Gyorok	5.07	6.38	7.58
Paulișŭ	5.19	6.51	8 17
Radna-Lipova	5.41	7.10	8 36
Conopŭ	6 09	7.37	—
Bêrzova	6.28	7.55	—
Soborșin	7 25	8.42	—
Zam	8.01	9.12	—
Gurasada	8 34	9.41	—
Ilia	8 55	9.58	—
Branicĭca	9.19	10.17	—
Deva	9 51	10 42	—
Simeria (Piski)	10.35	11 07	—
Orăștiă	11.11	11.37	—
Șibotŭ	11.43	12.—	—
Vințulŭ de josŭ	12 18	12.29	—
Alba-Iulia	12 36	12.46	—
Teiușŭ	1 29	1.41	—

Aradŭ-Timișóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenu mixt
Aradŭ	5.48	—	6.05
Aradulŭ nou	6.19	—	6.33
Németh-Ságh	6.44	—	6.58
Vinga	7.18	—	7.29
Orczifalva	7.47	—	7.55
Merczifalva	—	—	—
Timișóra	9.02	—	9.08

Simeria (Piski) Petroșenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Simeria	11.25	—	2.42
Streiu	11.58	—	3.25
Hațegŭ	12.46	—	4.16
Pui	1.37	—	5.11
Crivadia	2.24	—	5.58
Banița	3.05	—	6.40
Petroșenĭ	3.37	—	7.12

Timișóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timișóra	6.25	—	5.00
Merczifalva	—	—	—
Orczifalva	7.46	—	6.32
Vinga	8.15	—	7.02
Németh-Ságh	8.36	—	6.23
Aradulŭ nou	9.11	—	8.01
Aradŭ	9.27	—	8.17

Petroșenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ de pers.	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Petroșenĭ	10 07	—	6.10
Banița	10 48	—	6.53
Crivadia	11.25	—	7 37
Pui	12.05	—	8.20
Hațegŭ	12.42	—	9.01
Streiu	1.22	—	9.52
Simeria	1.53	—	10.31

Tipografia *ALEXI* Brașovŭ. Hârtia din fabrica lui Martin Kopony, Zernescĭ